

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Биянка Любчова Торньова,
Заместник – декан на Факултет по общественно здраве,
Медицински университет-Пловдив

Външен член на Научно жури, съгласно Заповед № РД -448/27.12.2024г. на Ректора на университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас.

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.5. „Здравни грижи“, научна специалност „Управление на здравните грижи“, за нуждите на ФОЗЗГ при университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас, обявен в Държавен вестник, бр. 91/29.10.2024г..

В конкурса участва единствен кандидат: **ст. преп. Петя Стефанова Стефанова, д.оз.**, преподавател в катедра „Здравни грижи“, ФОЗЗГ при университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас.

I. Кариерен профил на кандидата

Ст. преп. Петя Стефанова, д.оз., придобива средно специално образование с професионална квалификация „Медицинска сестра“ – общ профил в ИПЗКССО гр. Бургас през 1983 г., а впоследствие завършва и полувисше образование по същата специалност през 1995г. в ПМИ – гр. Бургас. През 2003 г. се дипломира в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас по специалността „Стопанско управление“ – „Здравен мениджмънт“ на ОКС „бакалавър“. Завършва магистърска програма по специалност „Управление на здравните грижи“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас през 2012 г. .

След успешна защита на дисертационен труд на тема „Компетенции на медицинската сестра за интегрирани здравно-социални грижи, провеждани в дома на възрастни хора с функционална зависимост и хронични заболявания“ през 2024г. г. получава ОНС „Доктор“ по научна специалност „Управление на здравните грижи“ в Тракийски университет - Ст. Загора.

Трудовата дейност на ст. преп. Петя Стефанова, д.оз. като медицинска сестра започва през 1983г. До 2015 г. тя работи в редица лечебни заведения в гр. Бургас, като заема и управленски длъжности – старша и главна сестра, което обогатява нейния клиничен опит и практически умения.

От 2015г. до момента е преподавател в университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас, катедра „Здравни грижи“ на ФОЗЗГ, като поетапно заема длъжностите преподавател и старши преподавател. Член е на престижни професионални организации – Българско научно дружество по общественно здраве; Председател на

РК на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи в гр. Бургас;
Член на Консултативния съвет по здравеопазване към Община Бургас.

Участва активно в академичния живот на ФОЗЗГ като член на Общото събрание на факултета и Факултетния съвет, както и на Академичния съвет на университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

Владее руски език (ниво В2) и ползва английски (ниво В1).

Професионалното и кариерно развитие на ст. преп. Петя Стефанова, д.оз. до момента са в областта на научната специалност, за която е обявен конкурсът. Натрупаният дългогодишен опит, професионална квалификация и резултати от работата ѝ са позитивна предпоставка за академично израстване.

II. Общо описание на представените материали за конкурса

Представеният от ст. преп. Петя Стефанова, д.оз. комплект съдържа всички необходими документи, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за неговото приложение и Правилника на университет „Проф. д-р Асен Златаров“, което дава възможност за прецизна количествена и качествена оценка на цялостното академично развитие на кандидата. Приложен е необходимият доказателствен материал за публикационната активност и цитирания на научните трудове.

Представена е декларация за оригиналност и достоверност на научните трудове.

III. Оценка на научните трудове на кандидата

Обща характеристика на представените научни трудове

Всички представени научни трудове по процедурата са в профила на конкурса, отговарят на изискванията и се приемат за рецензиране.

Научната продукция на кандидата в конкурса е представена от общо 18 научни труда. Трудовете след защитата на дисертацията, които са обект на рецензиране са представени както следва:

ПУБЛИКАЦИОННА АКТИВНОСТ (самостоятелно или в съавторство)

НАУЧНИ ТРУДОВЕ	БРОЙ
Общо брой публикации	18
Монографии	
• самостоятелни	1
Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	16
Самостоятелни	4
Първи автор	8
Учебници и учебни помагала /в съавторство/	1

Самостоятелният монографичен труд на Петя Стефанова „Мултидисциплинарен подход в домашните палиативни грижи“, издаден през 2024 г. е с тематика, която има подчертано актуално значение в контекста на нарастващата необходимост от адекватни палиативни грижи в дома. Предложеният обем от 145 страници е достатъчен за монографичен труд, съгласно дефиницията за „монография“ по ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. Обемът и съдържанието на монографичния труд не са самоцелни, а са продиктувани от желанието на автора да разгледа широкообхватно и многоаспектно проблема.

Направен е цялостен анализ на състоянието на палиативните грижи в България. Въз основа на този анализ, авторът поставя акцент върху дефицита на предлаганите модели за домашни палиативни здравни грижи и услуги, както и на липсата на стандарти, свързани с оценката на интегрираните грижи в домашна среда за хора с функционални зависимости. Представени са насоките за решаване на медико-социалните проблеми на хората с хронични заболявания и ролята на медицинската сестра в осигуряването на високо качество на палиативните грижи за тях. П. Стефанова представя разработен модел на мултидисциплинарен екип за палиативни грижи в домашна среда, който ще допринесе за оптимизиране на грижите за пациентите. Изведена е необходимостта от утвърждаването на стандартите за здравни грижи и усъвършенстване и актуализация на структурите на доставяне домашни грижи за хора с хронични заболявания.

От представените 16 научни публикации, четири са на английски език.

Болшинството от трудовете са публикувани в издания от конференции: International journal Knowledge Scientific Papers; Annual Of Assen Zlatarov University, Burgas; сп. „Управление и образование“. Представена е и една публикация в списание „Здравни грижи“.

В публикационната си дейност кандидатката в конкурса се изявява като единствен или първи автор в около 70% от общия брой научни трудове. Съавторството с други колеги в част от публикациите е потвърждение за качествата на ст. преп. Петя Стефанова, д.оз. да търси общи допирни точки и сътрудничество в работата със своите колеги.

Списъкът с публикациите е описан коректно и е приложен необходимия за тях доказателствен материал.

Трудовете на ст. преп. Петя Стефанова съдържат определени приноси за медицинската теория и практика, и покриват широка научна проблематика. Насочени са към актуални и значими проблеми в здравните грижи, и са изцяло по специалността на обявения конкурс. Представена е справка за научните приноси в няколко водещи насоки на научноизследователската дейност. Те могат да се обобщят в следните основни направления:

1. Рискови фактори за здравето, превенция и промоция на здравето – превенция на онкологичните заболявания; превенция на затлъстяването сред децата в различни възрастови периоди; здравно поведение на учениците; здравно възпитание в рискови групи от населението; превенция на социално-значими заболявания; здравно образование в социалните общности. *Приносните резултати в този аспект са с приложен характер.* Те са научна база за актуален научно-аргументиран подход на една съвременна здравна политика за профилактика на социалнозначимите заболявания, рисковете на здравно поведение и промоция на здравето. В научните разработки № 1, 2, 4, 5, 6,7, 9 се третират актуални проблеми в това направление с научно-приложно значение.

2. Качество на живот - биоетични аспекти на качество на живот и хронични заболявания; качество на живот при възрастните хора с диабет; качество на живот на хора с функционални зависимости; роля на неправителствените организации за съхраняване качеството на живот при хора с онкологични заболявания - № 3, 10, 14, 15. Представените приноси са с научно-теоретичен и научно-приложен характер.

3. Здравни грижи – управление на интегрирани здравно-социални грижи за хора с функционална зависимост и хронични заболявания, мултидисциплинарен подход при управление на палиативни домашни грижи; управление на качеството на грижи в доболнична и болнична помощ; телемедицина и здравни грижи; индивидуална оценка на потребностите и план за грижи при възрастни у дома; измерители за качество на здравната грижа при хора с онкологични заболявания. Приносите и достойнствата в това направление са представени в публикации № 8, 11, 12, 13, 17. Изследвани и анализирани са потребностите на възрастните и стари хора и техните семейства от здравни и социални услуги, които да осигурят качество на грижите и удовлетвореност на потребителите. Представените приноси са с научно-теоретичен и практико-приложен характер.

С приносен характер се отличават и внедрените, и апробирани авторски разработки на образци документи „Индивидуална оценка на потребностите“, „План за грижи и социална подкрепа“ при реализиране на дейности по проект „Осигуряване на патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“- Компонент 2, BG05M9OP001-2.040.

• **Научна активност**

Ст. преп. Петя Стефанова, д.оз. е участвала в национални и международни конференции и представя 2 резюмета в сборници на конференции. Тя е член на организационния комитет на Международна научна студентска сесия (2019) и организационните научни комитети на студентски научни сесии (2020, 2022, 2023, 2024). Член е на Програмен комитет на Научно-практическа конференция „Спешна медицина при бедствени ситуации, тероризъм и тежък травматизъм“ (2024). П. Стефанова е академичен наставник на български студенти по проект „Студентски практики“ и на чуждестранни студенти по програма „Еразъм +“.

● **Участие в изпълнение и ръководство на проекти**

Кандидатката в конкурса участва в 8 проекта, от които: международни - 1; национални образователни проекти- 1; вътреуниверситетски – 6. Интересът ѝ за участие в проекти е траен и последователен, в резултат на което тя е натрупала значителен опит. Проектите, в които е участвала са с принос в областта на здравните грижи и общественото здраве.

● **Отражение (цитиране) на публикациите на кандидата в националната и чуждестранна литература (публикационен имидж).**

В справката за цитирания са представени общо 12 цитирания от български автори: две цитирания в монография и 10 в нереферирани списания. Представен е необходимия доказателствен материал.

● **Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и задължителните количествени критерии и наукометрични показатели**

По отношение на съответствието за изпълнение на минималните национални изисквания и изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас от представения ми списък и доказателствен материал с научни трудове и цитирания става ясно, че Петя Стефанова **отговаря на изискуемите брой точки в отделните групи показатели /Табл. 1/.**

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за академична длъжност „Доцент“ и изпълнение от кандидата:

<i>Група от показатели</i>	<i>Съдържание</i>	Минимални изисквания за АД «Доцент»	Изпълнени Петя Стефанова (брой точки)
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9	220	272,5
Д	Сума от показателите от 10 и 12	60	75
Е	Сума от показателите от 13 до края	20	80

Общо	450	577,5
------	-----	-------

IV. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Учебно-преподавателската дейност на ст. преп. Петя Стефанова, д.оз. е свързана с провеждане на обучение – лекции, упражнения, клинична практика и изпити на студенти във ФОЗЗГ по специалностите „Медицинска сестра“ и „Лекарски асистент“, както и на студенти от специалност „Управление на здравните грижи“. Участва активно и в следдипломното обучение, като провежда обучение на специализанти и парамедици в структурата на ЦПО. Работи активно със студенти, стажанти и дипломанти при подготовката и реализацията на публикации.

Средната ѝ аудиторната заетост през последните 5 учебни години е около 800 часа при норматив 560 часа. Това доказва, че конкурсът е обезпечен с необходимата учебна натовареност.

П. Стефанова е съавтор в учебно помагало „Практическо ръководство за сестрински грижи при болни с онкологични заболявания“. Участва в разработването на „Дневник за преддипломен стаж“ за специалност „Лекарски асистент“, който е част от задължителната учебна документация на специалността.

V. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчала на кандидатката в конкурса, да не се ограничава само с публикации в издания /годишници и сборници/ от конференции, а да публикува и в списания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни. Това ще доведе до по-голяма видимост на научната ѝ продукция и ще повиши цитируемостта ѝ.

VI. Заключение

Съгласно критериите за оценяване на кандидатите за заемане на академична длъжност „Доцент“ в университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас, ст. преподавател Петя Стефанова отговаря на наукометричните показатели. Общите ми впечатления от кандидата са, че са налице всички професионални и личностни предпоставки за заемане на по-висока академична длъжност.

На основание на гореизложеното убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да подкрепят избора на ст. преп. Петя Стефанова Стефанова, д.оз. за заемане на академичната длъжност “Доцент” по „Управление на здравни грижи“, професионално направление 7.5. Здравни грижи, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт за нуждите на ФОЗЗГ при университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас.

19. 02. 2025г
гр. Пловдив

Изготвил рецензията: .....
/проф. д-р Биянка Торньова/